

E. U. de Enfermería (Meixoeiro)

Grao en Enfermería

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V52G140V01101	Anatomía humana: Anatomía humana	1c	9
V52G140V01102	Psicoloxía: Psicoloxía	1c	9
V52G140V01103	Bioquímica: Bioquímica	1c	6
V52G140V01104	Enfermería comunitaria I	1c	6
V52G140V01105	Fisioloxía: Fisioloxía	2c	9
V52G140V01106	Estatística: Estatística	2c	6
V52G140V01107	Fundamentos de enfermmería	2c	9
V52G140V01108	Idioma moderno: Inglés técnico	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Anatomía humana: Anatomía humana**

Materia	Anatomía humana: Anatomía humana			
Código	V52G140V01101			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Meixoeiro)			
Coordinador/a	González Oya, Jacinto Luis			
Profesorado	González Oya, Jacinto Luis Montenegro Guerrero, María Jesús			
Correo-e	jacinto.luis.gonzalez.oya@sergas.es			
Web	http://http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición xeral	A materia de Anatomía Humana céntrase en explicar aos alumnos as estruturas macroscópicas e microscópicas que forman o noso organismo. Para iso, dividiuse a materia en base aos principais aparellos que compoñen a nosa economía. Por iso, os obxectivos xerais que se lle solicita ao alumno son: Identificación e coñecemento das estruturas do corpo humano. Comprender as bases moleculares das células e dos tecidos. Identificar as partes do noso corpo, así como a súa relación con estruturas afíns.			

Competencias

Código	
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e con nivelis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados aos resultados na saúde, evaluando o seu impacto, a través das guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica e trata o cuida un problema de saúde
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos ás persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
C1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Ser capaz de comprender a terminoloxía anatómica esencial	B1	C1	D1
	B2		D2
	B3		D3
	B4		D4
	B5		D7
			D9
		D11	
Ser capaz de comprender a anatomía descriptiva y topográfica aplicada a los diversos sistemas que integran o ser humano.	B1	C1	D1
	B2		D2
	B3		D3
	B4		D4
	B5		D7
			D9
		D11	

Ser capaz de utilizar, de forma apropiada, os conceptos básicos adquiridos sobre as estruturas dos diversos órganos e sistemas que componen o corpo humano.	B1	C1	D1
	B2		D2
	B3		D3
	B4		D4
	B5		D7 D9 D11

Contidos

Tema

1-CITOLOXÍA	MEMBRANA PLASMÁTICA CITOPLASMA ORGANELAS NÚCLEO CELULAR DIVISIÓN CELULAR
2-EMBRIOLOXÍA	XENERALIDADES ECTODERMO MESODERMO ENDODERMO
3-HISTOLOXÍA	UNIÓNS INTERCELULARES ESPECIALIZACIÓNS CELULARES TIPOS DE TECIDOS: A-EPITELIAL B-CONJUNTIVO C-MUSCULAR D-NERVIOSO REPARACIÓN HÍSTICA MEMBRANAS CORPORAIS
4-CONCEPTOS DE ANATOMÍA HUMANA	4.1 CONCEPTOS BÁSICOS 4.2 POSICIÓN ANATÓMICA 4.3 PUNTOS DE REFERENCIA
5-APARELLO LOCOMOTOR	5.1 ÓSOS 5.2 MÚSCULOS 5.3 ARTICULACIÓNS
6-SISTEMA CARDIOCIRCULATORIO	6.1 CORAZÓN: Pericardio, miocardio, endocardio, válvulas. Sistema de conducción. Arterias e veas coronarias. 6.2 ARTERIAS do corpo humano e as súas ramas. 6.3 VEAS do corpo humano e as súas ramas. 6.4 SISTEMA LINFÁTICO 6.5 TERMINOLOXÍA CARDIOCIRCULATORIA
7-APARELLO RESPIRATORIO	NARIZ FARINGE LARINGE TRAQUEA BRONQUIOS PULMÓNS TERMINOLOXÍA
8-APARELLO DIXESTIVO	8.1 TUBO DIXESTIVO 8.2 GLÁNDULAS ANEXAS
9-APARELLO XENITO-URINARIO	9.1 APARELLO XENITAL 9.1.1 APARELLO XENITAL MASCULINO. 9.1.2 APARELLO XENITAL FEMININO. 9.2 APARELLO URINARIO
10-SISTEMA ENDOCRINO	XENERALIDADES HIPOTÁLAMO HIPÓFISIS TIROIDES PARATIROIDES SUPRARRENALES HORMONAS SEXUAIS PÁNCREAS ENDOCRINO HORMONAS PARACRINAS

11-ÓRGANOS DOS SENTIDOS

XENERALIDADES

VISTA

OIDO

OLFACTO

GUSTO

TACTO

12- SISTEMA NERVIOSO CENTRAL E PERIFÉRICO	12.1 SISTEMA NERVIOSO CENTRAL
	12.2 SISTEMA NERVIOSO PERIFÉRICO
	12.3 CÉLULAS DEL SISTEMA NERVIOSO

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	8	39	47
Lección maxistral	70	108	178

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Sesións en sala de demostracións con estudo de modelos anatómicos desmontables, atlas, etc. Todo iso para a localización precisa das partes do corpo humano. Seminarios con corazóns animais pra un mellor coñecemento anatómico. Búsqueda bibliográfica, desenvolvemento dun tema e posta en común do mesmo. Entrega dun traballo ó remate do seminario.
Lección maxistral	Sesións de clases expositivas, con explicacións dos conceptos teóricos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	En clase, en las tutorías o a través del correo.
Lección maxistral	En clase, en las tutorías o a través del correo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Avaliación continua en todos os seminarios.	20	
Lección maxistral	Avaliación global do proceso de aprendizaxe e a adquisición de competencias e coñecementos.	80	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnado matriculado por primeira vez: Examen: 80%. Seminarios: 20%. A non participación nos seminarios conlevará a perda da nota que xeneran éstos. **IMPORTANTE:** Para que a nota dos seminarios sume, e preciso obter no examen, polo menos, 32 puntos netos. Polo tanto, si se obteñen no examen, polo menos, 32 puntos netos, a nota final da asignatura será a suma da obtida no examen mais a dos seminarios/traballos. Alumnado matriculado por segunda o sucesivas veces: Aqueles alumnos que no superaran a asignatura no curso(s) anterior(es) poderán elixir entre dúas opcións: 1. Con avaliación continúa. Neste caso a avaliación será igual que para o alumnado matriculado por primeira vez (Examen:80%, Seminarios: 20%). 2. Con avaliación NON CONTÍNUA. Realizará un EXAME ACCESORIO (20 preguntas V/F) que, SUMADO Ó EXAME PRINCIPAL, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %, SEMPRE E CANDO TEÑAN SUPERADOS OS SEMINARIOS NO CURSO(S) ANTERIOR(ES). SEGUNDA CONVOCATORIA (EXAMEN DE JULIO): 1. CONTÍNUA: a avaliación do proceso de aprendizaxe farase en base a un exame, co mesmo formato que o da convocatoria que ten suspensa. Estará baseada en los siguientes porcentaxes: Examen: 80%. Seminarios:20%. As calificacións dos seminarios gárdanse ata a convocatoria de xullo, pero nunca poderán gardarse dun curso para outro. 2. NON CONTÍNUA: Igual que en la convocatoria de diciembre, es decir, un EXAME ACCESORIO (20 preguntas V/F) que, SUMADO Ó EXAME PRINCIPAL, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %, SEMPRE E CANDO TEÑAN SUPERADOS OS SEMINARIOS NO CURSO(S) ANTERIOR(ES). Mais información de como leva a cabo a cualificación da materia, do contido do exame, dos tipos de preguntas e da súa ponderación na plataforma FAITIC. La información relativa a la fecha del examen, hora y lugar se encuentra en la siguiente dirección web: <http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica**

Tórtora-Derrickson, **Principios de anatomía y fisiología**, 15ª, Panamericana, 2018

Thibodeau-Patton, **Anatomía y fisiología**, 9ª, Elsevier, 2016
Frank H. Netter, **Atlas de anatomía humana**, 7ª, Elsevier, 2019
John T. Hansen, **Netter. Cuaderno de anatomía para colorear.**, 2ª, Elsevier, 2019

Bibliografía Complementaria

Marieb, **Anatomía y Fisiología Humana**, 9ª, Pearson, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioloxía: Fisioloxía/V52G140V01105
Enfermaría clínica I/V52G140V01204

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103
Enfermaría comunitaria I/V52G140V01104
Psicoloxía: Psicoloxía/V52G140V01102

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Mesma metodoloxía pero a través do campus remoto.

* Metodoloxías docentes que se modifican

-Lección magistral: Exposición dos contidos da materia polo docente a través do Campus Remoto da UVigo nol horario habitual da asignatura.

-Seminarios: Se realizarán a través do Campus Remoto. Serán actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permite ahondar ou complementar os contidos da materia. Se emprega como complemento das clases teóricas.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A través do correo, do campus remoto o de faitic.

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Mismos contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

A mesma

* Outras modificacións

Non

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

No caso de realizarse probas o longo do curso, a porcentaxe final manterase.

* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Si non se poden realizar os seminarios de forma presencial, se realizarán a través do campus remoto y/o faitic moodle. A dinámica será a mesma.

A exame realizarse por faitic moodle.

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

En caso de examen on-line, consistirá en preguntas V/F.

* Novas probas

Non

* Información adicional

Non

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Psicología**

Materia	Psicología: Psicología			
Código	V52G140V01102			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Meixoeiro)			
Coordinador/a	González Oya, Jacinto Luis			
Profesorado	González Oya, Jacinto Luis			
Correo-e	jacinto.luis.gonzalez.oya@sergas.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/direcceuemeixoeiro/index.php/es/			
Descrición xeral	A asignatura de Psicología ten como obxectivos, describir o marco conceptual da enfermaría psicosocial, en xeral. A identificación dos fenómenos psicosociais e de habilidades básicas de comunicación eficaz. Pretende outorgar aos alumnos as actitudes e coñecementos básicos da relación terapéutica. Para elo, estudia os aspectos psicolóxicos do usuario nos cuidados de saúde e describe as fases do desenvolvemento evolutivo do individuo. Seu estudio tamén se centra en describir as fases do desenvolvemento humano dende o punto de vista psicosocial e o manexo de problemas relacionados ca violencia de xénero.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B7	Saber comprender, sen prexuízos, ás persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as súas opinións, crenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma na que viven so seu proceso de saúde-enfermidade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, sostendo o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións axeitadas para proporcionar axuda nestas.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C14	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar o estudiantado na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta violencia
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espíritu emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber comprender as bases psicolóxicas clásicas e suas relacións coa enfermaría.	A1 A2 A4 A5	B4 B7 B8 B9	C9 C10 C50	D1 D2 D3 D7 D11
Ser capaz de aplicar o pensamento científico á vida cotidiá e laboral.	A1 A2 A3 A4 A5	B11 B17	C12 C14	D3 D4 D9

Contidos

Tema	
Descrición e marco conceptual da enfermaría psicosocial.	<p>Introducción, Evolución dos cuidados dos aspectos psicosociais de enfermaría.</p> <p>Importancia do estudo das ciencias psicosociais.</p> <p>Introducción Modelo biolóxico ou médico. Modelo psicodinámico ou psicanalítico.</p> <p>Modelo interpersonal. Modelo conductual. Modelo existencial humanista. Modelo cognitivo. Modelo sistémico. Modelo sociolóxico ou sociocultural.</p> <p>Introducción. Sustrato biolóxico da conducta. Ritmos circadianos: sono e vigilia.</p> <p>Aplicación nos cuidados de enfermaría</p>
Identificación dos fenómenos psicosociais.	<p>Perspectiva Holística da persoa. Dimensión intelectual. Introducción. Valor adaptativo da aprendizaxe e a memoria. Aprendizaxe. Memoria. Relevancia do estudo da aprendizaxe e a memoria.</p> <p>Introducción ao orixen da motivación. Motivación intrínseca e extrínseca. Disposición motivacional do paciente. Aplicación nos cuidados de enfermaría.</p> <p>Motivación do/a enfermeira no desenvolvemento da súa profesión.</p> <p>Introducción. Concepto e Componentes da emoción. Funcións das emocións. Dimensións da experiencia emocional. Aplicación dos cuidados de enfermaría.</p>
Identificar habilidades básicas de comunicación eficaz	<p>Introducción Concepto de comunicación. Axiomas da comunicación humana. Diferencias entre comunicación e linguaxe: a especificidade da linguaxe humana. Desenvolvemento da linguaxe na etapa infantil. Aplicación nos cuidados de enfermaría. Actitudes básicas dos profesionais sanitarios. Sistemas para mellorar as habilidades de comunicación co paciente. Conclusións</p>
Actitudes e coñecementos básicos da relación terapéutica	<p>Introducción. Perspectiva holística da saúde. Algúns conceptos holísticos de interese. Perspectiva holística e cuidados de enfermaría. Aspectos psicosociais dos cuidados. A enfermidade e a hospitalización. A ansiedade e o estrés como componentes básicos do enfermarse. Aspectos psicolóxicos do dolor. As perdas e o proceso de do. Métodos alternativos para mellorar o benestar do paciente.</p> <p>Técnicas relacionais en enfermaría. A relación enfermeiro/a-paciente. Aspectos psicosociais do paciente cirúrxico, do paciente crónico, e do paciente terminal. O paciente ingresado nunha unidade de cuidados especiais.</p>
Aspectos psicolóxicos do usuario nos cuidados de saúde.	<p>Procesos psicolóxicos: atención e percepción. Requisitos para a percepción do mundo externo. Factores que inflúen na percepción. Percepción de síntomas e sufrimento. Percepción social. Percepción de control.</p> <p>Aplicación nos cuidados de enfermaría.</p>
Fases do desenvolvemento evolutivo.	<p>Infancia. Teorías do desenvolvemento. Evolución do neno. Experiencias de hospitalización.</p> <p>Adolescencia. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos cuidados de enfermaría.</p> <p>Edad adulta. Etapas e características da vida adulta. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos cuidados de enfermaría.</p> <p>Personas Maiores, etapas e características. Dimensións, biolóxica, psicolóxica, social e espiritual. Aplicación aos cuidados de enfermaría.</p>

Fases do desenvolvemento humano desde o punto de vista psicolóxico.	A persoa como unidade de relación. Consideracións psicolóxicas básicas. As relacións interpersoais. Valores e creencias. Formación das actitudes e procesos de cambio. A relación intrapersonal. O autocoidado como estratexia para o crecemento persoal. Técnicas para desenrolar os recursos persoais. A familia e formas familiares. Sistemas sociais de apoio. A familia como sistema. Life-events, crises e homeostasis familiar. Ciclos evolutivos e familia. A familia atípica. Outras estruturas dos roles parentais. Factores de risco e familias en crise. O/A enfermeiro/a nos grupos. Os grupos, técnicas grupais en enfermaría. O liderato e a capacidade de influir. O liderato en enfermaría. O equipo de enfermaría como grupo de traballo.
Manexo de problemas relacionados coa violencia de xénero.	Introducción e marco conceptual da violencia de xénero. Definición. Perfil do acosador-agresor. Perfil da vítima. Inicio do proceso. Descrición do proceso da violencia de xénero. Consecuencias para a vítima. Prevención e educación para a igualdade.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	8	22	30
Presentación	1	10	11
Debate	5	10	15
Lección maxistral	59	110	169

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo. Pódense levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Debate	Debate trala exposición do tema.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	En clase, en las tutorías o a través del correo
Presentación	En clase, en las tutorías o a través del correo
Lección maxistral	En clase, en las tutorías o a través del correo
Debate	En clase, en las tutorías o a través del correo

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Seminario	Abordanse contidos teóricos de maneira práctica e participativa. Por elo e fundamental a asistencia ao mesmo e realizar os exercicios individuais ou grupais durante a sesión de 2 horas. Faráse role-playing, ver vídeos didácticos, lectura de casos ou debates guiados. A nota de cada seminario será de 0-2 puntos.	10	B11	C10	D9
Presentación	Exposición por parte do/a alumno/a ante o docente e un grupo de estudantes do traballo realizado	20	A2		D1
			A3		D2
			A4		D3
Debate	Debate trala presentación do tema na aula	10	A1	B4	C9
			A2	B7	C10
			A3	B8	C12
			A4	B9	C14
				B11	
				B17	

Outros comentarios sobre a Avaliación

A non participación nos seminarios conleva a perda da nota que xeneran éstos.

A nota de Debate só se alcanzará na súa plenitude si o-a alumno-a ten una boa participación.

Segunda convocatoria: a avaliación do proceso de aprendizaxe farase en base a una examen, co mesmo formato que o da convocatoria que ten suspenso. Estará baseada nos mesmos porcentaxes que para a primeira convocatoria: seminario (10%), presentación (20%), examen (60%) y debate (10%).

Máis información de como se leva a cabo a cualificación da materia, do contido do exame, dos tipos de preguntas e da súa ponderación pódese atopar na plataforma FAITIC.

A información relativa á data do exame, hora e lugar se atopar na seguinte dirección web:

<http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica**

Lilienfeld, S. y Lynn, S., **PSICOLOGIA, una introdución**, 2011,

Bibliografía Complementaria

Morrison, V. y Bennett, P., **Psicología de la Salud**, 2008,

Pinel, John P. J., **Biopsicología**, Pearson,

Llor, B. y otros, **Ciencias Psicosociales Aplicadas a la Salud**, 1995,

Chalifour, J., **La relación de ayuda en cuidados de Enfermería**, 1994,

Cibanal, Juan, **Interrelación del profesional de Enfermería con el paciente**, 1991,

Amigo Vázquez, I y otros, **Manual de Psicología de la Salud**, 2003,

Fromm, Erich, **El arte de amar**, 2004,

Huxley, Aldous, **Un mundo feliz**, debolsillo,

Damasio, Antonio, **El error de Descartes**, Destino,

Frankl, Viktor E, **El hombre en busca de sentido**, Herder,

Slater, Lauren, **Cuerdos entre locos**, Alba editorial,

Ressler, Robert K, **Dentro del monstruo**, Alba editorial,

Kubler-Ross, Elisabeth, **La rueda de la vida**, Zeta bolsillo,

Wiseman, Richard, **Rarología**, Temas de Hoy,

Sacks, Oliver, **Los ojos de la mente**, Anagrama,

Gigerenzer, Gerd, **Decisiones instintivas**, Ariel,

Luca de Tena, T, **Los renglones torcidos de Dios**, Planeta,

Watzlawick, P., **El arte de amargarse la vida**, Herder,

Watzlawick, P., **Lo malo de lo bueno**, Herder,

Porter, R., **Breve historia de la locura**, Turner,

Rubia, F. J., **El cerebro espiritual**, Fragmenta,

Colegio oficial de Psicólogos, www.cop.es,

psicodoc.copmadrid.org/psicodoc.htm,

www.psiquiatria.com/,

(<http://peliclassobrepsicologia.blogspot.com.es/>),

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Enfermería en saúde mental/V52G140V01305

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103

Enfermería comunitaria I/V52G140V01104

Plan de Continxencias**Descrición**

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una

planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Mesma metodoloxía, pero a través do campus remoto.

* Metodoloxías docentes que se modifican

-Lección maxistral: Exposición dos contidos da materia polo docente a través do Campus Remoto da UVigo no horario habitual da asignatura.

-Seminarios: Se realizarán a través do Campus Remoto. Serán actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permite ahondar ou complementar os contidos da materia. Se emprega como complemento das clases teóricas.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A través do correo, do campus remoto ou faitic.

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Mesmos contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

A mesma.

* Outras modificacións

Non

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

No caso de realizarse probas o longo do curso, a porcentaxe final mantendrase.

* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Si no se pueden realizar los seminarios de forma presencial, se realizarán a través del campus remoto y/o faitic. La dinámica será la misma.

El examen se realizará por faitic moodle.

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Ningunha

* Novas probas

Ningunha

* Información adicional

Ningunha

DATOS IDENTIFICATIVOS**Bioquímica: Bioquímica**

Materia	Bioquímica: Bioquímica			
Código	V52G140V01103			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Meixoeiro)			
Coordinador/a	Diz Chaves, Yolanda María			
Profesorado	Diz Chaves, Yolanda María			
Correo-e	yolandadiz@uvigo.es			
Web	http://www.uvigo.es			
Descrición xeral	A Bioquímica é unha materia de formación básica no grao en Enfermería, cuxo obxectivo principal é proporcionar unha visión xeral da estrutura e función das biomoléculas no corpo humano, así como o estudo do metabolismo humano e a súa regulación.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Saber as propiedades estruturais e funcionais das biomoléculas e o seu metabolismo con vistas a o exercicio da enfermaría.	A1	C1	D1
	A2		D2
	A3		D3
	A4		D4
	A5		D7
Saber distinguir o proceso de xeración, almacenamento e utilización da enerxía metabólica.			D9
	A1	C1	D1
	A2		D2
	A3		D3
	A4		D4
	A5		D7
		D9	
		D11	

Ser capaz de distinguir os sistemas moleculares e os procesos implicados no almacenamento, replicación e expresión da información xenética.	A1	C1	D1
	A2		D2
	A3		D3
	A4		D4
	A5		D7
			D9
			D11
Saber comprender os cambios moleculares asociados a distintas situacións fisiológicas e patolóxicas	A1	C1	D1
	A2		D2
	A3		D3
	A4		D4
	A5		D7
			D9
			D11

Contidos

Tema	
SECCIÓN I. INTRODUCCIÓN Á BIOQUÍMICA	Definición e obxectivos de Bioquímica e Bioloxía Molecular. Desenvolvemento Histórico e perspectiva actual. Relación da Bioquímica con outras ciencias
TEMA 1. DEFINICIÓN DE BIOQUÍMICA E BIOLOXÍA MOLECULAR.	
TEMA 2. BIOELEMENTOS e BIOMOLÉCULAS	Elementos primarios, secundarios e oligoelementos. A auga: estrutura molecular e propiedades como disolvente. Produto iónico da auga: concepto de pH. Ácidos e bases en disolución. Ecuación de Henderson-Hasselbach. Amortiguadores: importancia biolóxica
SECCIÓN II. BIOQUÍMICA ESTRUCTURAL	Estrutura e clasificación de aminoácidos. .Estereoquímica dos aminoácidos .Propiedades acedo-base dos aminoácidos. Derivados de interese biolóxico. Enlace Peptídico.
TEMA 3. AMINOÁCIDOS E PÉPTIDOS	
TEMA 4. PROTEÍNAS	Clasificación das proteínas. Estrutura Primaria. Estrutura Secundaria: hélice alfa; e folla encartada beta;. Estructuras supersecundarias. Estrutura terciaria e cuaternaria. Desnaturalización de proteínas. Proteínas de importancia biolóxica
TEMA 5. CARBOHIDRATOS	
TEMA 6. LÍPIDOS	
TEMA 7. ÁCIDOS NUCLEICOS.	
TEMA 8. VITAMINAS E HORMONAS	
TEMA 9. INTRODUCCIÓN ÁS ENZIMAS.	Características xerais, nomenclatura e clasificación dos carbohidratos. Actividade óptica e isomerías. Estructuras cíclicas. Conformacións espaciais. Osas de interese biolóxico e derivado. Enlace glicosídico. Oligósidos e poliósidos de interese biolóxico. Heterósidos
TEMA 10. CINÉTICA ENZIMÁTICA	Propiedades e importancia biolóxica dos lípidos. Clasificación xeral. Ácidos grasos. Lípidos simples: triacilgliceroles. Lípidos complexos: fosfoacilgliceroles e esfingolípidos. Derivados isoprenoides. Colesterol e derivados. Derivados do ácido araquidónico
	Composición de nucleósidos e nucleótidos. Nucleótidos de importancia biolóxica. Oligonucleótidos e polinucleótidos. Ácido desoxirribonucleico. Ácidos ribonucleicos
	Vitaminas hidrosolubles. Coenzimas. Vitaminas liposolubles. Estrutura química das hormonas. Clasificación das hormonas
	Concepto de encima. Clasificación. Cofactores. Centro activo. Formas moleculares. Complexos multienzimáticos. Encimas multifuncionais. Medida de actividade encimática
	Velocidade e orde dunha reacción. Catálisis encimática. Factores que afectan á *catálisis encimática. Cinética de reaccións cun substrato. Ecuación de Michaelis-Menten. Cinética de reaccións con máis substrato. Modulación da actividade encimática. Alosterismo

SECCIÓN III. METABOLISMO ENERXÉTICO

TEMA 11. INTRODUCCIÓN AO METABOLISMO

TEMA 12. MITOCONDRIAS E MEMBRANAS BIOLÓXICAS

TEMA 13. METABOLISMO DOS HIDRATOS DE CARBONO

TEMA 14. VIAS CENTRAIS DO METABOLISMO INTERMEDIARIO

TEMA 15. METABOLISMO DOS LÍPIDOS

TEMA 16. METABOLISMO DOS AMINOÁCIDOS E DAS PROTEÍNAS

TEMA 17: METABOLISMO DOS NUCLEÓTIDOS

Vías Metabólicas. Fontes de enerxía biolóxica. Ciclos do carbono e do osíxeno. Regulación do metabolismo. Termodinámica dos procesos metabólicos. Variación de enerxía libre nas reaccións de osíxeno-redución. Reaccións metabólicas axustadas. Compostos de elevada enerxía de hidrólisis. O ATP como moeda enerxética

Propiedades e función das mitocondriais

Dixestión dos glúcidos. Glucólise. Interconversión glucídica de fructosa, galactosa e manosa. Fermentacións. Ruta das pentosas fosfato. Gluconeoxénese. Regulación do metabolismo da glicosa. Metabolismo do glucóxeno e a súa regulación

Formación de Acetil CoA: complexo piruvato quinasa. Ciclo do ácido cítrico. Reaccións anapleróticas. Lanzadeiras. Cadea respiratoria transportadora de electróns. Fosforilación oxidativa

Dixestión e absorción intestinal dos lípidos. oxidación dos ácidos grasos. Cetoxénese. Biosíntese dos ácidos grasos. Biosíntese dos triacilglicerolos e fosfoacilglicerolos. Metabolismo do colesterol. Metabolismo das lipoproteínas

Proteólise. Catabolismo dos aminoácidos: transaminación, desaminación oxidativa e descarboxilación. Excreción do ion amonio. Ciclo da urea. Degradación do esqueleto carbonado de aminoácidos. *Asimilación biolóxica do nitróxeno. Biosíntese de *aminoácidos

Degradación dos ácidos nucleicos. Metabolismo dos nucleótidos de purina. Metabolismo dos nucleótidos de pirimidina. Rutas de novo e de recuperación

SECCIÓN IV. INFORMACIÓN XENÉTICA

TEMA 18. TRANSMISIÓN DA INFORMACIÓN XENÉTICA

TEMA 19. EXPRESIÓN DA INFORMACIÓN XENÉTICA

Biosíntese de DNA: replicación. Reparación do DNA. Biosíntese do mRNA: transcrición. Regulación da transcrición. Modificacións postranscripcionais

Código xenético. Biosíntese de proteínas. Regulación da tradución. Modificacións postraduccionalis

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	42	84	126
Seminario	8	16	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Descrición: Clases expositivas con explicacións dos conceptos teóricos. Propósito: Transmitir os contidos da materia motivando ao alumnado á reflexión, facilitándolle o descubrimento das relacións entre diversos conceptos e formarlle unha mentalidade crítica.
Seminario	Contextualización das alteracións bioquímicas na patoloxía. Aplicando coñecementos bioquímicos en enfermaría Unha vez elixido o tema, este asignarase a un ou dous alumnos. Tras a preparación, o tema é presentado polo alumno encargado, ante un número reducido de compañeiros e o profesor, xunto cos que se discutirán as dúbidas e opinións sobre o tema exposto.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante a realización dos seminarios preferiblemente por medios telemáticos ,baixo a modalidade de cita previa. Por correo electrónico: yolandadiz@uvigo.es. Por videoconferencia no despacho virtual: E. U. de Enfermaría (Meixoeiro) (E. U. de Enfermaría (Meixoeiro) - ou través da plataforma de teledocencia FAITIC: http://faitic.uvigo.es/index.php/es/Aclaración de dúbidas do alumnado

Lección maxistral Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento da materia preferiblemente por medios telemáticos ,baixo a modalidade de cita previa. Por correo electrónico: yolandadiz@uvigo.es. Por videoconferencia no despacho virtual: E. U. de Enfermaría (Meixoeiro) (E. U. de Enfermaría (Meixoeiro) - ou través da plataforma de teledocencia FAITIC: <http://faitic.uvigo.es/index.php/es/>

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Lección maxistral	Clases teóricas, utilizando todos os medios audiovisuais e de apoio disponibles no centro. É imprescindible obter unha nota mínima dun 5,0 sobre 10 para poder ponderar co resto de apartados.	80	A1 A2 A3 A4 A5	C1	D2 D3 D9 D11
Seminario	Durante os seminarios trataranse casos de bioquímica clínica. O traballo realizado nos mesmos evaluarase a partir do informe entregado e da exposición oral realizada que será pública. A porcentaxe sobre a cualificación final será dun 20%. Na exposición oral teráanse en conta as habilidades de comunicación do alumnado mediante linguaxe verbal (uso adecuado do vocabulario, fluidez verbal, entonación, etc.) e non verbal (dinamismo corporal, movementos das mans, mirada, etc), a calidade da presentación utilizada (contidos, redacción, presentación, etc.) e a capacidade de reacción ás preguntas realizadas tras a exposición, no caso de habelas. É imprescindible obter unha nota mínima dun 5,0 sobre 10 para poder ponderar co resto de apartados.	20	A1 A2 A3 A4 A5	C1	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación da aprendizaxe da lección maxistral realizarase mediante un exame escrito que poderá incluír preguntas tipo test (predominante) e/ou preguntas curtas. Este exame será de carácter anual e a data *predeterminada polo centro.

Terase en conta tanto a asistencia como a participación activa nas sesións teóricas e seminarios.

O sistema de cualificacións finais exprésase numericamente, de acordo ao disposto no *art. 5 do Real Decreto 1125/2003, de 5 de setembro (BOE 18 de setembro), polo que se establece o Sistema Europeo de Créditos e o Sistema de Cualificacións nas titulacións universitarias de carácter oficial e a súa validez en todo o territorio nacional. A cualificación global corresponderá á puntuación ponderada dos diferentes aspectos (que deberán estar aprobados para poder ser ponderados) e actividades que integran o sistema de avaliación. Os criterios superados serán gardados até a seguinte convocatoria do mesmo curso, pero perderanse ao pasar ao curso seguinte.

Máis información de como leva a cabo a cualificación da materia, do contido do exame, dos tipos de preguntas e da súa ponderación na plataforma FAITIC. La información relativa a la fecha del examen, hora y lugar se encuentra en la siguiente dirección web: <http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Feduchi E., **Bioquímica esencial**, 2º, Editorial Panamericana, 2015

González Hernández A, **Principios de bioquímica clínica y patología molecular**, 2º, Editorial Elsevier Saunders., 2014

Herrera E., Ramos MP., Roca P., Viana M., **Bioquímica Básica.**, Editorial Elsevier Saunders., 2014

Bibliografía Complementaria

Baynes JW., Dominiczak MH., **Bioquímica Médica**, 4ª, Editorial Elsevier Saunders., 2015

RA Harvey, PC Champe, **bioquímica**, 3º, Lippincott's Illustrated Reviews, 2008

Alberts y otros, **Biología molecular de la célula**, 5º, Omega, 2010

Mathews, Christopher K., Van Holde K.E., Ahren Kevin G, **Bioquímica**, 3ª, Editorial Addison Wesley, 2002

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioloxía: Fisioloxía/V52G140V01105

Farmacoloxía e dietética/V52G140V01203

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101

Outros comentarios

A Bioquímica é unha materia de formación básica no Grao en Enfermería, que ten como obxectivo principal proporcionar unha visión xeral da estrutura e función das biomoléculas no corpo humano, así coma o estudo do metabolismo humano e a súa regulación.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Clase maxistral, no caso de que as clases non poidan impartirse presencialmente na Facultade, impartiranse segundo os medios que dispoña a Universidade como o CAMPUS REMOTO.

Para iso os alumnos necesitarán conexión a Internet, computador ou móbil, cámara, micrófono e altosfalantes

* Metodoloxías docentes que se modifican

No caso que os seminarios non poidan presentarse de forma presencial Facultade, impartiranse segundo os medios que dispoña a Universidade entre eles a plataforma de teledocencia FAITIC:

<http://faitic.uvigo.es/index.php/é/> ou aulas do CAMPUS REMOTO

Para iso os alumnos necesitarán conexión a Internet, computador ou móbil, cámara, micrófono e altosfalantes

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

Atenderase ao alumno ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento da materia preferiblemente por medios telemáticos ,baixo a modalidade de cita previa

Por correo electrónico:

yolandadiz@uvigo.es

Por videoconferencia nos despachos virtuais:

Sala 5 - Prof. Yolanda Diz chaves

Ou a través da plataforma de teledocencia FAITIC: <http://faitic.uvigo.es/index.php/es/>

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Adaptaranse os seminarios á metodoloxía que se poida usar en cada caso

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Facilitarase en caso necesario

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

* Novas probas

* Información adicional

Informarase en caso necesario de cambio na forma de avaliación

DATOS IDENTIFICATIVOS**Enfermería comunitaria I**

Materia	Enfermería comunitaria I			
Código	V52G140V01104			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Meixoeiro)			
Coordinador/a	del Campo Pérez, Victor			
Profesorado	del Campo Pérez, Victor			
Correo-e	victor.delcampo.perez@sergas.es			
Web	http://http://direceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición	O estudo desta materia permitirá identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas da contorna xeral			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e con nivelis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma na que viven so seu proceso de saúde-enfermidade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, sostendo o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do ámbito, para atender ás persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes dunha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos poboacionais, identificando as posibles causas de problemas de saúde
C27	Formar e informar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar y multilingue
D6	Habilidades nas relacións interpersoais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade

D10 Motivación pola calidade

D11 Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de manexar o concepto de saúde-enfermidade e de aplicar nocións de Demografía sanitaria.	A1	B1	C23	D1
	A2	B3	C24	D2
	A3	B8	C25	D3
	A4	B9	C26	D4
	A5	B10	C27	D5
		B11		D6
		B16		D7
		B17		D8
				D9
				D10
				D11
Ser capaz de aplicar o Metodo epidemioloxico e os Modelos causais	A1	B1	C23	D1
	A2	B3	C24	D2
	A3	B8	C25	D3
	A4	B9	C26	D4
	A5	B10	C27	D5
		B11		D6
		B16		D7
		B17		D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
TEMA1. CONCEPTO DE SAÚDE E ENFERMIDADE	1.1 Concepto ecolóxico. 1.2 Determinantes de saúde 1.3 Niveis de prevención 1.4 Saúde comunitaria 1.5 Enfermaría de saúde publica
TEMA 2.EPIDEMIOLOXIA	2.1 Marco conceptual e evolución historica 2.2 Método epidemiolóxico 2.3 Estudos epidemiolóxicos 2.3.1 Estudos descritivos. 2.3.2 Estudos de cohortes e caso-control. 2.3.4 Estudos experimentais: ensaio clínico. 2.3.5 Estudos de probas *diagnósticas. 2.4 Teoría da causalidade. Modelos causalS 2.5 Medidas de frecuencia de enfermidade: incidencia e prevalencia. 2.6. Medidas de efecto e medidas de impacto.
TEMA 3. DEMOGRAFÍA SANITARIA	3.1 Concepto. 3.2 Demografía estática. 3.3 Movements demográficos.
TEMA 4. SAÚDE AMBIENTAL E *ECOLOGIA	1. Augas de consumo. 2. Augas residuais. 3. Residuos sólidos. 4. Contaminación ambiental.

TEMA 5. EPIDEMIOLOGÍA DAS ENFERMEDADES TRANSMISIBLES

5.1 Bacterias
5.1.1 Morfoloxía, fisioloxía e clasificación.
5.1.2 Bacterias *gram (+) e *gram (-).
5.1.3 *Micobacterias e outras bacterias.

5.2 Os virus
5.2.1 Morfoloxía, fisioloxía e clasificación.

5.3 Outros patóxenos
5.3.1 Parásitos.
5.3.2. Priones.

5.4 Esterilización

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	2	0	2
Seminario	8	14	22
Lección maxistral	40	84	124
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates, etc., realizados por relatores de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a realizar polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	De forma personalizada ou mediante email
Eventos científicos	De forma personalizada ou mediante email
Seminario	De forma personalizada ou mediante email

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	Asistencia e *participación nas diferentes actividades que leven a cabo. Inclúen traballos realizados sobre as materias da materia, presentados ou non de forma oral.	30	
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas con respostas *múltiples	70	

Outros comentarios sobre a Avaliación

CONSULTAS.

Os alumnos poden facer as consultas persoalmente durante as titorías ou por correo electrónico na seguinte dirección: victor.delcampo.perez@sergas.es

METODOLOXÍA:

As actividades docentes realizaranse a través de clases teóricas e seminarios específicos sobre técnicas demográficas ou epidemiolóxicas.

EXAMES:

Considerarase de especial importancia na avaliación do alumno, a participación en clase.

A avaliación e conseguinte cualificación do alumno levarase a cabo mediante o sistema de avaliación global por curso, integrándose nesta avaliación a participación en clase, os traballos monográficos de os houber e as notas dos exames.

Ao remate do curso académico realizarase un Exame Final para todos os alumnos.

O exame farase por escrito e constará de preguntas de elección múltiple. Cada pregunta conterá cinco opcións distintas, das cales só unha será correcta. Cada pregunta ben contestada suma 1 punto. Por cada pregunta mal contestada anularase o valor de 1/3 dunha ben contestada. As preguntas non contestadas nin suman nin restan.

Nos exames de preguntas de elección múltiple (test), os alumnos deben contestar as preguntas nas cuadrículas de resposta, e non se avaliará ningún tipo de resposta nin comentario no resto do exame.

Debido á dificultade que supón ser equitativo para todos os alumnos na resolución das dúbidas formuladas nos exames, máxime cando os alumnos se reparten en varias aulas, non se responderán as cuestións formuladas durante os exames, senón despois dos mesmos, na revisión.

>Na convocatoria de xullo farase un examen do mesmo tipo que o descrito previamente. Para a cualificación final desta convocatoria sumarase a nota do examen (60%) e a dos seminarios feitos durante o curso (40%). La información relativa a la fecha del examen, hora y lugar se encuentra en la siguiente dirección web:

<http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Piedrola, **Medicina Preventiva y Salud Pública,**

Sanchez Moreno, **Enfermería comunitaria,**

Bibliografía Complementaria

pagina web INE y IGE,

Pagina web saude publica conselleria sanidade,

Navarro, **Salud Pública,**

Mandell, **Enfermedades infecciosas,**

de la Rosa, **Microbiología CC de la Salud,** 3ª Edición,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermería comunitaria II/V52G140V01206

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103

Psicoloxía: Psicoloxía/V52G140V01102

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Mesma metodoloxía, pero a través do campus remoto.

* Metodoloxías docentes que se modifican

-Lección maxistral: Exposición dos contidos da materia polo docente a través do Campus Remoto da UVigo no horario habitual da asignatura.

-Seminarios: Se realizarán a través do Campus Remoto. Serán actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permite ahondar ou complementar os contidos da materia. Se emprega como complemento das clases teóricas.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A través do correo, do campus remoto ou faitic.
* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir
Mesmos contidos.
* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe
A mesma.
* Outras modificacións
Non
=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===
* Probas xa realizadas

No caso de realizarse probas o longo do curso, a porcentaxe final mantendrase.

* Probas pendentes que se manteñen

Si no se pueden realizar los seminarios de forma presencial, se realizarán a través del campus remoto y/o faitic. La dinámica será la misma.
El examen se realizará por faitic moodle.

* Probas que se modifican
[Proba anterior] => [Proba nova]
Ningunha
* Novas probas
Ningunha
* Información adicional
Ningunha

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioloxía: Fisioloxía**

Materia	Fisioloxía: Fisioloxía			
Código	V52G140V01105			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Meixoeiro)			
Coordinador/a	González Oya, Jacinto Luis			
Profesorado	González Oya, Jacinto Luis Toucedo Estévez, María del Carmen			
Correo-e	jacinto.luis.gonzalez.oya@sergas.es			
Web	http://http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición xeral	<p>A materia de Fisioloxía Humana baséase no estudo das funcións que rexen o noso organismo. O corpo está formado por células, estas á súa vez forman tecidos, os tecidos á súa vez forman órganos, estes forman aparellos e, á súa vez estes compoñen os sistemas que manteñen o corpo vivo. Será o estudo de cada un destes niveis, e a súa relación entre si, o que servirá de base á hora de estruturar a materia.</p> <p>Por iso, o obxectivo xeral que se lle solicita ao alumno é:</p> <p>Coñecer e identificar as funcións das principais estruturas que compoñen o corpo humano, así como a súa relación con estruturas afíns.</p>			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
C1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Ser capaz de comprender cal é a función normal dos distintos aparellos e sistemas do organismo normal	A1	C1	D1
	A2		D2
	A3		D3
	A4		D4
	A5		D7
			D9
		D11	

Ser capaz de adquirir os coñecementos fundamentais sobre os mecanismos que regulan as funcións dos distintos órganos e sistemas

A1 C1 D1
A2 C9 D2
A3 D3
A4 D4
A5 D7
D9
D11

Contidos

Tema

1/ Introducción á fisioloxía.	Introduccion a fisioloxía
2/ Fisioloxía celular e histolóxica e sistema inmune.	FUNCÍONS DE MEMBRANA *PLASMÁTICA TIPOS DE TRANSPORTE DE MEMBRANA DIVISIÓN CELULAR
3/ Fisioloxía renal e líquidos corporais.	FUNCIÓN RENAL FILTRACIÓN *REABSORCIÓN *SECRECIÓN REGULACIÓN DO VOLUME *URINARIO FORMACIÓN DOS OURIÑOS
4/ Fisioloxía sanguínea e cardiovascular.	XENERALIDADES *HEMOSTASIA E *COAGULACIÓN GRUPOS SANGUÍNEOS
5/ Fisioloxía respiratoria.	VENTILACIÓN PULMONAR VOLUMES E CAPACIDADES INTERCAMBIO *GASEOSO TRANSPORTE *GASEOSO REGULACIÓN DA RESPIRACIÓN ENVELLECIMENTO DO APARELLO RESPIRATORIO
6/ Fisioloxía dixestiva.	INXESTIÓN *SECRECIÓN PROPULSIÓN DIXESTIÓN ABSORCIÓN *DEFECACIÓN MECANISMOS REGULADORES DA *SECRECIÓN E DA DIXESTIÓN HORMONAS DIXESTIVAS ENVELLECIMENTO DO APARELLO DIXESTIVO
7/ Fisioloxía *endocrina.	XENERALIDADES HORMONAS: *SECRECIÓN E REGULACIÓN EN: *HIPOTÁLAMO *HIPÓFISIS *TIROIDES *PARATIROIDES *SUPRARRENALES *GÓNADAS PÁNCREAS *ENDOCRINO
8/ Fisioloxía do aparello locomotor.	FUNCÍONS DO ÓSO FUNCIONES DO MÚSCULO FUNCIONES ARTICULARES TIPOS DE MOVEMENTOS ARTICULARES *PROPIOCEPCIÓN
9/ *Neurofisioloxía.	*FISIOLOGIA DAS CÉLULAS DO SISTEMA NERVIOSO *FISIOLOGIA DO SISTEMA NERVIOSO CENTRAL *FISIOLOGIA DO SISTEMA NERVIOSO *PERIFERICO

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	70	120	190
Seminario	8	27	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesións de clases expositivas con explicacións dos conceptos teóricos.

Seminario	Sesiões con vídeos que mostran a fisioloxía cardiovascular. Sesiões nas cales o alumno/a expón co seu grupo de traballo un tema en profundidade, suxeito a debate.
-----------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	En clase, en las tutorías o a través del correo.
Lección maxistral	En clase, en las tutorías o a través del correo.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral Avaliación global do proceso de aprendizaxe e a adquisición de competencias e coñecementos.	80	
Seminario Avaliación continua en todos os seminarios.	20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Alumnado matriculado por primeira vez:

Examen: 80%.

Seminarios: 20%.

A non participación nos seminarios conlevará a perda da nota que xeneran éstos.

IMPORTANTE: Para que a nota dos seminarios sume, e preciso obter no examen, polo menos, 32 puntos.

Polo tanto, si se obteñen no examen, al menos, 32 puntos, a nota final da asignatura será a suma da obtida no examen máis a dos seminarios/traballos.

Alumnado matriculado por segunda o sucesivas veces:

Aqueles alumnos que no superaran a asignatura no curso(s) anterior(es) poderán elixir entre dúas opcións:

1. Con avaliación contínua. Neste caso a avaliación será igual que para o alumnado matriculado por primeira vez (Examen:80%, Seminarios: 20%).

2. Con avaliación NON CONTÍNUA. Realizará un EXAME ACCESORIO (20 preguntas V/F) que, SUMADO Ó EXAME PRINCIPAL, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %, SEMPRE E CANDO TEÑAN SUPERADOS OS SEMINARIOS NO CURSO(S) ANTERIOR(ES).

SEGUNDA CONVOCATORIA (EXAMEN DE JULIO):

1. CONTÍNUA: a avaliación do proceso de aprendizaxe farase en base a un exame, co mesmo formato que o da convocatoria que ten suspensa. Estará baseada en los siguientes porcentaxes: Examen: 80% (preguntas cortas/dibuxos, preguntas V/F). Seminarios:20% (preguntas verbales ó alumnado o día dos seminarios coa nota correspondente).

As calificacións dos seminarios gárdanse ata a convocatoria de xullo, pero nunca poderán gardarse dun curso para outro.

2. NON CONTÍNUA: Igual que en la convocatoria de diciembre, es decir, un EXAME ACCESORIO (20 preguntas V/F) que, SUMADO Ó EXAME PRINCIPAL, PONDERARÁN EN TOTAL O 100 %, SEMPRE E CANDO TEÑAN SUPERADOS OS SEMINARIOS NO CURSO(S) ANTERIOR(ES).

Mais información de como leva a cabo a cualificación da materia, do contido do exame, dos tipos de preguntas e da súa ponderación na plataforma FAITIC.

La información relativa a la fecha del examen, hora y lugar se encuentra en la siguiente dirección web:

<http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Tórtora G. J. y Derrickson, B., **Principios de anatomía y fisiología**, 15ª, Panamericana, 2018

Bibliografía Complementaria

Thibodeau G. A y Patton K. T., **Anatomía y fisiología**, 9ª, Elsevier, 2016

Stanfield, C. L., **Principios de fisiología**, 4ª, Pearson, 2011

Costanzo, L. E., **Fisiología**, 5ª, Elsevier, 2014

Mulroney, S. E., **Netter. Fundamentos de fisiología**, 2ª, Elsevier, 2016

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermaría clínica I/V52G140V01204

Prácticas clínicas I/V52G140V01208

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103

Estatística: Estatística/V52G140V01106

Fundamentos de enfermaría/V52G140V01107

Idioma moderno: Inglés técnico/V52G140V01108

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Lección maxistral, seminarios e probas evaluativas.

* Metodoloxías docentes que se modifican

-Lección maxistral: Exposición dos contidos da materia polo docente a través do Campus Remoto da UVigo no horario habitual da asignatura.

-Seminarios: Se realizarán a través do Campus Remoto. Serán actividades enfocadas o traballo sobre un tema específico, que permite ahondar ou complementar os contidos da materia. Se emplean como complemento das clases teóricas.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A través do correo, campus remoto ou faitic

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

A mesma

* Outras modificacións

Non

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Se se fixeron probas o longo do curso, se manteñe a porcentaxe das mesmas

* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Seminarios, exame e outras.

Si non se poidesen realizar os seminarios de forma presencial, realizaranse a través do campus remoto e/o faitic moodle. A dinámica será a mesma.

A examen realizarase por faitic moodle.

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Ningunha

* Novas probas

Non

* Información adicional

Non

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estatística: Estatística**

Materia	Estatística: Estatística			
Código	V52G140V01106			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Meixoeiro) Departamento da E.U. de Enfermaría (Ourense)			
Coordinador/a	Salgado Barreira, Ángel			
Profesorado	Salgado Barreira, Ángel Vilán Crespo, Luís			
Correo-e	angel.salgado.barreira@sergas.es			
Web	http://http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición xeral	A Estatística xoga un papel fundamental no desenvolvemento da Ciencia, sendo un dos alicerces do método científico nas súas fases empírica e interpretativa. A variada natureza da investigación nas Ciencias da Saúde fai que a aplicación do método científico e as técnicas estatísticas resulten imprescindibles neste campo. Os profesionais sanitarios, e en particular o persoal de enfermaría, manexan habitualmente unha gran cantidade de datos (medicións de laboratorio, *antropométricas, informes sobre pacientes, ensaios clínicos, etc.) que requiren un tratamento apropiado para que resulten realmente informativos e de utilidade. Neste escenario, os métodos estatísticos permiten resumir, analizar e avaliar esta información facilitando e apoiando cientificamente a toma de decisións.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación en os coidados de saúde
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espíritu emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber identificar, expor e resolver un problema estatístico. Coñecer os fundamentos da probabilidade e as medidas utilizadas para describir, resumir, comparar, e estimar a información	A1	B6	D2	
	A3	B16	D3	
	A4		D4	
	A5		D9	
			D11	
Ser capaz de adquirir elementos de xuízo crítico para valorar a súa utilización na resolución de problemas e toma de decisións nas Ciencias da Saúde	A2	B6	C8	D1
	A4	B16		D4
				D7
Ser capaz de aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados da saúde (TIC)	A1	B16	C8	D2
				D3

Contidos

Tema	
Introducción a los métodos estadísticos	Introducción á estatística Estatística descritiva Inferencia estatística
Variáveis aleatorias.	Caso discreto Caso continuo
Análise descritiva dun conxunto de datos	Estatística e Método científico en Ciencias da Saúde. Poboacións, Mostras e Variables. Estatísticos, gráficos e estudos descritivos.
Nocións básicas de probabilidade e modelos de distribucións	Tipos de sucesos e Probabilidade Distribución Poisson Distribución Binomial Distribución Normal
Introducción as técnicas de inferencia estatística	Plantexamento dos problemas de estimación puntual e estimación de rexións de confianza Contrastes de hipóteses estatísticas
Series estatísticas de dous caracteres	Regresión Correlación lineal
Fundamentos das tecnoloxías da información e da comunicación en ciencias da saúde	Redes de computación Tecnoloxías para o tratamento da información As tecnoloxías da información e da comunicación en ciencias da saúde Seguridade e privacidade da información en ciencias da saúde. Manexo de datos clínicos.
Uso e manexo das tecnoloxías para o tratamento da información.	As ferramentas informáticas de maior difusión. As solucións das aplicacións baseadas na web. Natureza da información electrónica. Rexistro, organización, tratamento e intercambio de datos empregando solucións baseadas no computador. Elaborar, publicar e compartir documentos mediante ferramentas On-line dispoñibles na Internet. Seguridade e privacidade da información en Ciencias da Saúde. Manexo de datos clínicos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	2	4
Lección maxistral	32	40	72
Estudo de casos	5	5	10
Resolución de problemas de forma autónoma	0	25	25
Seminario	8	8	16
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	2	17	19
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Práctica de laboratorio	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado e a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia polo docente.
Estudo de casos	Exposición dos contidos da materia polo docente.
Resolución de problemas de forma autónoma	Descrición: prácticas autónomas. Aplicar a realización de actividades prácticas variadas relacionadas cos contidos da materia. Exercicios prácticos a través do TIC. Simulacións a través do TIC. Traballo autónomo do alumnado Obxectivo: adquirir as destrezas, coñecementos, aptitudes e actitudes recollidos nos contidos da materia mediante a interacción cos sistemas e recursos informáticos dispoñibles. Utilizar programas e recursos informáticos tanto do ámbito profesional como xenéricos.
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Descrición: prácticas autónomas. Aplicar a realización de actividades prácticas variadas relacionadas cos contidos da materia. Exercicios prácticos a través do TIC. Simulacións a través do TIC. Traballo autónomo do alumnado Obxectivo: adquirir as destrezas, coñecementos, aptitudes e actitudes recollidos nos contidos da materia mediante a interacción cos sistemas e recursos informáticos dispoñibles. Utilizar programas e recursos informáticos tanto do ámbito profesional como xenéricos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Durante todo o curso estará aberto un foro na plataforma FaiTic para que os alumnos poidan consultar calquera dúbida relacionada coas prácticas de TIC. Dentro da plataforma FaiTIC está disponible o mail do profesorado para calquera dúbida.
Seminario	Durante os seminarios, nos que o grupo dividirase en catro subgrupos de non máis de 15 alumnos préstase unha atención personalizada do alumnado e da súa evolución.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas de forma autónoma	25	A1 B6 C8 D1 A2 B16 D2 A3 D3 A4 D4 A5 D7 D9
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	17	
Resolución de problemas e/ou exercicios	33	A1 B6 D1 A2 D2 A5 D4 D7 D9 D11
Práctica de laboratorio	25	A1 B6 C8 D1 A2 B16 D2 A3 D3 A4 D4 A5 D7 D9 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

FORMATO DAS PROBAS

- Probas de resposta curta. Proba que inclúe preguntas pechadas de resposta alternativa combinadas con preguntas de resposta curta relacionadas cos contidos da materia. O alumnado debe seleccionar unha resposta de entre un número limitado de posibilidades e responder brevemente ás cuestións formuladas. (nas preguntas tipo test, 3 mal poden restar o valor dunha ben)

- Probas prácticas, de execución. Probas de execución de tarefas reais e/ou simuladas. Proba que inclúe actividades, problemas ou casos a resolver semellantes aos presentados nas prácticas propostas durante o curso. O alumnado debe responder á actividade proposta, plasmando de maneira práctica os coñecementos adquiridos da mesma.

AVALIACIÓN DE XULLOO procedemento de avaliación na convocatoria de Xullo será o mesmo co empleado na convocatoria de maio. Aos alumnos que teñan completadas as actividades de avaliación continuada durante as clases teórico-prácticas manteráselle esta nota na convocatoria de Xullo.

ALUMNOS QUE NON ASISTAN A CLASE E/OU NON LEVEN A CABO AS ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN CONTINUADA O alumnado que non completen a avaliación continuada terán dereito a presentarse os exames de maio e/ou xullo pero precisaran ter unha nota de 7 ou superior tanto na proba teórica como práctica para aprobar a materia.

CONVOCATORIA FIN DE GRADOO alumnado que o precise terá dereito a presentarse a convocatoria de fin de carreira (meses de outubro ou novembro). O formato desta proba será o mesmo que nas convocatorias de maio e xullo. A proba consistirá nunha parte teórica de preguntas test e de resposta curta e unha parte práctica de resolución de problemas.

DATAS DOS EXAMESA información relativa a data do examen, hora e lugar atópase na seguinte dirección web:

<http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Francisca Ríos Díaz y Julia Warnberg, **Bioestadística**, 2ª, Paraninfo, 2014

Miguel A. Martínez-González, **Bioestadística Amigable**, 2ª, Diaz de Santos, 2009

Bibliografía Complementaria

J. Sentís, H. Pardell; E. Cobo; J. Canela, **Bioestadística**, 3ª, Elsevier Masson, 2003

Gail F. Dawson, MD, MS, Faaep, **Interpretación fácil de la Bioestadística**, 3ª, Elsevier Saunders, 2009

Argimon Pallas, José María y Jiménez Villa, Josep, **Métodos de investigación clínica y epidemiológica**, 2ª, Elsevier España, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Metodoloxía da investigación/V52G140V01401

Traballo de Fin de Grao/V52G140V01407

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría comunitaria I/V52G140V01104

Idioma moderno: Inglés técnico/V52G140V01108

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante la incierta e imprevisible evolución de la alerta sanitaria provocada por la COVID- 19, la Universidad establece una planificación extraordinaria que se activará en el momento en que las administraciones y la propia institución lo determinen atendiendo a criterios de seguridad, salud y responsabilidad, y garantizando la docencia en un escenario no presencial o no totalmente presencial. Estas medidas ya planificadas garantizan, en el momento que sea preceptivo, el desarrollo de la docencia de una forma mas ágil y eficaz al ser conocido con anterioridad por el alumnado y el profesorado.

=== ADAPTACIÓN DE LAS METODOLOGÍAS ===

* Metodologías docentes que se modifican

-Lección magistral: Exposición de los contenidos de la materia por el docente a través del CampusRemoto de la UVigo en el horario habitual de la asignatura.

-Resolución de problemas de forma autónoma: Prácticas autónomas en las que el alumnado deberá realizar actividades prácticas variadas relacionadas con los contenidos de la materia. Se adaptarán algunas actividades que estaban planteadas para realizar de forma grupal, que se realizarán de forma individual. Los problemas se colgarán a través de la plataforma FaiTic, de forma similar a si hubiera docencia presencial.

-Seminarios: Se realizarán a través del CampusRemoto. Serán actividades enfocada al trabajo sobre un tema específico, que permite ahondar o complementar los contenidos de la materia. Se emplea cómo complemento de las clases teóricas y se profundizará en el empleo de un programa estadístico, lo que permitirá poner en práctica los conocimientos teóricos.

* Mecanismo no presencial de atención al alumnado (tutorías)

La atención personalizada del alumnado se realizará a través del mail que se facilita al comienzo del curso y a través del foro de FaiTic. Si fuera necesario se podrá acordar una reunión a través del CampusRemoto o Despacho virtual.

* Modificaciones (de proceder) de los contenidos a impartir

El material a impartir no se verá modificado, salvo algún aspecto puntual que por falta de tiempo o recursos no se pueda realizar.

* Bibliografía adicional para facilitar el auto-aprendizaje

Se incluire material de apoyo, tal como videos explicativos de la parte práctica y material teórico que amplía el material habitual (no amplía la cantidad de materia, profundiza en explicaciones que vía remota puede resultar más difícil de explicar).

=== ADAPTACIÓN DE LA EVALUACIÓN DE LA PARTE DE ESTADÍSTICA===

1ª EDICIÓN ORDINARIA (MAYO)

La evaluación de la asignatura se realizará a través de Evaluación Continua, de la forma que se detalla a continuación (en este caso el alumnado matriculado por segunda vez y con la evaluación continua aprobada de otro año no se le mantiene la nota.)

Evaluación continua (100%)

Consistirá en 2 ejercicios prácticos con el programa PSPP a realizar de forma autónoma y 2 cuestionarios sobre la parte teórica que se realizarán online en (para hacer media hay que tener todas ellas con más de un 4 en la nota y sumar una media >5).

-Los ejercicios con PSPP (50%): se colgará en FaiTic el ejercicio y se dará el tiempo necesario para realizarlo, según las características del trabajo. Una vez finalizado, el alumnado colgará la tarea en FaiTic, en la pestaña de [Ejercicios], dentro

del plazo establecido. (Ejercicio de la parte descriptiva 15% y ejercicio de descriptiva e inferencia 35%)

-Los cuestionarios tipo test de evaluación continua (50%): se realizarán a través de FaiTic de forma individual, uno de los temas 1 a 5 y otro de los temas 6 a 11. (cuestionario individual T1 a T5 25% y cuestionario individual T6 a T11 25%). En los cuestionarios el alumnado debe seleccionar una respuesta de entre un número limitado de posibilidades en el tiempo establecido, 3 mal restan el valor de una acertada.

2ª EDICIÓN ORDINARIA (JULIO)

Se realizará mediante examen final que constará de 2 partes, teórica y práctica.

Examen final (100%)

- Prueba teórica (50%): La prueba incluye preguntas cerradas de respuesta alternativa (tipo test) combinadas con preguntas de respuesta corta y ejercicios relacionados con los contenidos de la materia (cada una de las partes contará 5 puntos). El alumnado debe seleccionar una respuesta de entre un número limitado de posibilidades y responder brevemente a las cuestiones formuladas. (En preguntas tipo test, 3 mal restan el valor de una acertada) (para aprobar esta parte es preciso tener un 5 sobre 10)

- Prueba práctica con PSPP (50%): Pruebas de ejecución de tareas reales y/o simuladas. Prueba que incluye actividades, problemas o casos a resolver semejantes a los presentados en las prácticas propuestas durante lo curso. El alumnado debe responder a la actividad propuesta apoyándose en el programa estadístico explicado en clase, plasmando de manera práctica los conocimientos adquiridos durante la misma (para aprobar esta parte es preciso tener un 5 sobre 10)

MODALIDAD NO PRESENCIAL

El alumnado que lo solicitó al inicio del cuatrimestre y/o no lleven a cabo las actividades de evaluación continuada.

Este alumnado que, por los motivos anteriores, no complete la evaluación continuada tendrá derecho a presentarse a los exámenes de mayo y/o julio para aprobar la materia. Ambos en formato de examen teórico y práctico como se detallan en el punto anterior. Las pruebas se realizarán en las fechas establecidas por la escuela.

FIN DE CARRERA

El alumnado que lo precise tendrá derecho a presentarse a la convocatoria de fin de carrera (meses de octubre o noviembre). El formato de esta prueba será el mismo que en las convocatorias de mayo y julio. La prueba consistirá en una parte teórica de preguntas test y una parte práctica de resolución de problemas.

FECHAS EXÁMENES 2020-21

De acuerdo a las fechas publicadas en la web de la escuela.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fundamentos de enfermaría**

Materia	Fundamentos de enfermaría			
Código	V52G140V01107			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Meixoeiro)			
Coordinador/a	Gómez Cantorna, Cristina			
Profesorado	Gómez Cantorna, Cristina			
Correo-e	cristina.gomez.cantorna@uvigo.es			
Web	http://www.uvigo.es			
Descrición xeral	<p>O profesional de enfermaría deberá saber identificar, integrar, e relacionar o concepto de saúde e os cuidados dende una perspectiva histórica, para comprender a evolución dos cuidados de enfermaría. Comprender, dende unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina enfermera, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso do coidar, desenvolvendo os planes de cuidados correspondentes.</p> <p>Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o bienestar, calidade e seguridade das persoas atendidas. Iniciar ao alumnado na metodoloxía do Proceso de Atención de Enfermaría (PAE) e nas taxonomías enfermeiras que na actualidade están a utilizar. E fomentar ao alumnado un espírito crítico e de integración para o traballo en equipo.</p>			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e con nivelis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar cuidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados aos resultados na saúde, evaluando o seu impacto, a través das guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica e trata o cuida un problema de saúde
B5	Deseñar sistemas de cuidados dirixidos ás persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma na que viven so seu proceso de saúde-enfermidade
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar coa equipa de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B17	Realizar cuidados de enfermaría baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os cuidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría
C16	Comprender dende unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de cuidar,desarrollando os plans de cuidados correspondentes
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir benestar, calidade e seguridade ás persoas atendidas
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os cuidados integrais de enfermaría
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación

D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber as teorías e modelos da enfermaría	A1	B1	C16	D1
	A2	B2		D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D7
				D9
				D11
Ser capaz de aplicar a metodoloxía científica no proceso de coidar.	A1	B2	C15	D1
	A2	B5	C17	D2
	A3	B6	C18	D3
	A4	B8		D4
	A5	B14		D7
		B15		D9
		B17		D11

Contidos

Tema	
MÓDULO IV: Principios que sustentan os cuidados básicos. Técnicas e procedementos que configuran os cuidados básicos.	<p>Tema 1: La unidad del paciente</p> <p>Tema 2: Tipos de cama hospitalaria</p> <p>Tema 3: Constantes vitales</p> <p>Tema 4: Administración de medicación</p> <p>Tema 5: Necesidades humanas y cuidados básicos, Respiración</p> <p>Tema 6: Necesidades humanas y cuidados básicos, Alimentación</p> <p>Tema 7: Necesidades humanas y cuidados básicos, Hidratación</p> <p>Tema 8: Necesidades humanas y cuidados básicos Eliminación Urinaria</p> <p>Tema 9: Necesidades humanas y cuidados básicos, Eliminación Intestinal</p> <p>Tema 10: Necesidades humanas y cuidados básicos, Movilidad/Actividad</p> <p>Tema 11: Necesidades humanas y cuidados básicos, Descanso y Sueño</p> <p>Tema 12: Necesidades humanas y cuidados básicos, Termorregulación</p> <p>Tema 13: Necesidades humanas y cuidados básicos, Higiene</p> <p>Tema 14: Necesidades humanas y cuidados básicos, Comunicación</p>
MÓDULO I: Cuidados dende unha perspectiva histórica.	<p>Tema 1: Historia da enfermaría.</p> <p>Tema 2: Os cuidados enfermeiros a través dos tempos. Nacemento da enfermaría profesional.</p>
MODULO II: Conceptos que configuran a disciplina enfermeira. Teorías e modelos de enfermaría.	<p>Tema 1: Enfermaría profesional. Función da profesión de enfermeira.</p> <p>Tema 2: Modelos e teorías en enfermaría. Elementos fundamentais da disciplina enfermeira: persona, entorno, saúde, enfermaría.</p> <p>Tema 3: Modelos e cuidados de enfermaría mais representativos.</p> <p>Tema 4: Modelo de necesidades de Virginia Henderson.</p>
MÓDULO III: Aplicación da metodoloxía científica no proceso do coidar. Desenvolvemento dos planes de cuidados correspondientes. O proceso enfermeiro para proporcionar benestar, confort, seguridade ás persoas atendidas. Patrones funcionais de saúde.	<p>Tema 1: Proceso de Atención de Enfermaría. Metodoloxía científica e razoamento clínico</p> <p>Tema 2: Etapas do PAE (Proceso de Atención de Enfermaría)</p> <p>2.1. Etapa de Valoración</p> <p>2.2. Diagnósticos enfermeiros. Taxonomía NANDA</p> <p>2.3. Planificación. Taxonomía NOC. Taxonomía NIC</p> <p>2.4. Execución do plan de cuidados</p> <p>2.5. Evaluación</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	8	39	47
Lección maxistral	70	108	178

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Seminario	Seminario Traballo en profundidade sobre un tema. Ampliación e relación dos contidos tratados nas sesións maxistras coa adquisición doutras competencias académico-profesionais.
Lección maxistral	Lección maxistral Clases expositivas sobre contidos teóricos básicos. Directrices para realizar exercicios ou traballos que han de realizar os estudantes de forma colectiva.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Na clase, nas tutorías ou a través do correo
Seminario	Na clase, nas tutorías ou a través do correo

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario	<p>Seminarios: valor máximo de 2 puntos, valor na nota final do 20%.</p> <p>No desenvolvemento dos seminarios, o profesor explicará e propoñerá un caso clínico para que o alumnado resolva en grupos de 2 persoas, entregarse na data que o profesor solicite. Valorarase:</p> <ul style="list-style-type: none"> -A estrutura, calidade do contido, partes do PAE, diagnósticos de enfermaría, bibliografía utilizada e presentación do caso clínico proposto polo profesor. -Penalización con -0.2 por non poñer os principais diagnósticos de enfermaría (diagnósticos que están no enunciado do caso clínico). -Facer diagnósticos a maiores con sentido, obteñen un resultado positivo. -Penalización con -0.2 se os diagnósticos de maiores non teñen sentido. -Penalización con -0.2 no caso de que falta algunha das seccións do PAE. <p>A asistencia aos seminarios é obrigatoria. Será penalizado con -0,2 por cada falta de asistencia aos seminarios. Valorarase o cumprimento dos horarios, a asistencia, a participación activa, o coñecemento, a actitude e as aptitudes do alumnado.</p>	20	
Lección maxistral	<p>A avaliación levarase a cabo de xeito continuo e global a través dos seguintes criterios e ferramentas:</p> <p>Exame teórico: valor máximo de 8 puntos, 80% da nota final.</p> <p>Consta de dúas partes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Preguntas tipo Test: a proba consiste nunha proba de 34 preguntas de resposta única (A, B, C ou D). Tres preguntas incorrectas cancelan unha correcta (cada pregunta incorrecta -0.33). As respostas en branco non marcan. Marcarase cunha "X" cun bolígrafo azul a resposta que considera correcta no modelo, o resto de anotacións non serán valoradas. Valor de 3 puntos. 2. Preguntas curtas: o exame consiste nunha serie de preguntas curtas. Lerá o que se solicita en cada caso e manterase no espazo. Será corrixido o que estea no burato estimado para cada pregunta, o resto das anotacións non serán avaliadas. Valor de 5 puntos. <p>Para superar a materia é necesario ter pasado a metade da nota de TEST (1,5 puntos) e a metade da nota de preguntas curtas (2,5 puntos), un 4 sobre 8 no exame teórico total.</p> <p>A puntuación obtida no exame teórico engadirase á puntuación correspondente ao Caso Clínico e Seminarios, sendo necesario para superar a materia obtendo un 5 sobre 10 (Exame + Seminarios).</p>	80	

Outros comentarios sobre a Avaliación

CONSIDERACIÓNS XERAIS DE AVALIACIÓN

1. A asistencia a Seminarios é OBRIGATORIA, en caso de falta por forza maior, será debidamente xustificada. A falta de asistencia aos seminarios afectará á perda da nota que xeran os mesmos.
2. Para superar a materia será necesario aprobar o exame teórico para poder engadir a nota correspondente aos seminarios.
3. Valorarase a actitude, as achegas de interese, a participación, o traballo en equipo, o comportamento e respecto cara ao profesor e aos demais compañeiros, así como o cumprimento dos horarios.
4. Cando o alumno non participe na proba final, consideraranse non presentados.
5. Na segunda proba de oportunidade (exames de xullo) manterase a nota obtida nos seminarios.
6. Xustificación das ausencias: Para que unha falla se considere xustificada, deberase presentar un documento ao profesor responsable da materia (nun prazo máximo de unha semana desde o día da ausencia), acreditando debidamente a causa da

falla. Cando a ausencia se deba a unha actividade programada (por exemplo, unha cita médica) o alumno deberá comunicalo previamente ao profesor responsable para tratar de recuperar a falla a través dunha sesión alternativa (por exemplo, con outro grupo de seminarios).

7. A información relativa á data, hora e lugar do exame pódese atopar no seguinte enderezo web:

<http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

A avaliación de Xullo estará baseada nos seguintes porcentaxes: examen 80%. Seminarios: 20%.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ALFARO-LEFEVRE, R., **Aplicación del Proceso de Enfermería**, 5ª, Elsevier, 2007

BERMAN, et al., **Fundamentos de Enfermería**, 9ª, Pearson, 2012

BULECHEK, G., **Clasificación de intervenciones de enfermería (NIC)**., 6ª, Elsevier, 2014

JOHNSON, M. et al., **Interrelaciones NANDA, NIC e NOC: Diagnósticos enfermeros, Resultados e Intervenciones**, 2ª, Harcourt-Mosby, 2007

KOZIER & ERB, **Fundamentos de enfermería, Volumen 1 y 2**, Pearson, 2013

MOORHEAD, S., **Clasificación de resultados de enfermería (NOC). Medición de resultados en salud**., 5ª, Elsevier, 2014

NANDA Internacional., **Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación**, Elsevier, 2015-2017

SMITH, S. F., **Técnicas de enfermería clínica (de las técnicas básicas a las avanzadas)**, Pearson, 2009

BENAVENT GARCÉS, M. et al., **Fundamentos de Enfermería**, 2ª, Difusión Avances de Enfermería, 2003

GALARRETA S, MARTIN C., **Enferpedia Técnicas y procedimientos de Enfermería**, 1ª, Editorial Médica Panamericana, 2018

Bibliografía Complementaria

BERMAN, et al., **Fundamentos de Enfermería. Conceptos, proceso y práctica**, 8ª, Pearson, 2008

CARPENITO, L., **Diagnóstico de Enfermería: aplicaciones a la práctica clínica**, 9ª, Interamericana, 2002

FERNANDEZ FERRIN, C et al., **Enfermería Fundamental**., Masson, 2000

HENDERSON, V., **La naturaleza de la Enfermería. Reflexiones 25 años después**., Masson, 1999

LUIS RODRIGO, M. T., **Los diagnósticos enfermeros: revisión crítica y guía práctica**., 8ª, Masson, 2008

MARRINER TOMEY et al., **Modelos y teorías en enfermería**, 7ª, Mosby, 2011

MARTÍNEZ MARTÍN, M et al., **Historia de la Enfermería**, 2ª, Elsevier, 2011

NIGHTINGALE, F, **Notas sobre enfermería**, Salvat, 1990

POTTER, P. e PERRY, A., **Fundamentos de Enfermería. (2 vol.)**, 5ª, Harcourt, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermería clínica I/V52G140V01204

Introdución á enfermaría clínica/V52G140V01201

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Estatística: Estadística/V52G140V01106

Fisioloxía: Fisioloxía/V52G140V01105

Fundamentos de enfermaría/V52G140V01107

Idioma moderno: Inglés técnico/V52G140V01108

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103

Enfermería comunitaria I/V52G140V01104

Psicoloxía: Psicoloxía/V52G140V01102

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento

da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

-Lección maxistral: as clases expositivas sobre contenidos teóricos básicos. Directrices para realizar o traballo que farán os estudantes de forma colectiva.

* Metodoloxías docentes que se modifican

-Lección maxistral: se fose necesario a exposición dos contenidos da materia de Fundamentos de Enfermería levarase a cabo pola docente da materia, a través da plataforma FATIC da Universidade de Vigo, durante tódolos días e no horario habitual da asignatura.

-Seminarios: se fose necesario realizaránse a través da plataforma FAITIC da Universidade de Vigo, durante os días e no horario habitual dos seminarios da asignatura. A realización do Caso Clínico para entregar por parte do alumnado farase de forma INDIVIDUAL, en vez de grupos de dúas persoas.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

A atención personalizada do alumnado e as titorías realizaránse a través do email que se facilita ao alumnado o comezo do curso.

cristina.gomez.cantorna@uvigo.es

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non se modificarán os contidos.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

Bibliografía recomendada no apartado Fontes de Información.

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

...

Manténse a realización do Caso Clínico en Seminarios, realizaránse de forma INDIVIDUAL. Entregarase o caso clínico na data proposta pola docente. Non se admitirán traballos fora do prazo establecido pola docente.

Evaluaráse: a estrutura, a calidade do contido, partes do PAE, diagnósticos enfermeiros, bibliografía empleada e presentación do caso clínico; penalización por non poñer os principais diagnósticos enfermeiros (que están no enunciado do caso clínico); poñer diagnósticos a maiores con sentido, puntúan positivo; penalización se os diagnósticos a maiores non teñen sentido; penalización no caso de que falte algún dos apartados do PAE; copiar total ou parcialmente o contido dos traballos, sexa de internet coma de compañeiros, supondrá a perda da nota que xeran os mesmos.

PESO ANTERIOR: 20%

PESO PROPOSTO: 70%

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

PROBA ANTERIOR:

Exáme teórico: tiña un valor dun 80% dónde as preguntas tipo test valían 3 puntos e as preguntas cortas valían 5 puntos.

PROBA NOVA:

Traballo de revisión do temario e creación de preguntas (explicado no seguinte apartado de [Novas probas]). Valor: 30% da nota.

* Novas probas

Traballo de revisión do temario e creación de preguntas. O alumnado deberá entregar a docente, na data indicada, un traballo de revisión do temario e creación de preguntas relacionadas coa materia. O valor desta proba será dun 30% da nota final do alumno/a.

Evaluaráse: a calidade do traballo; penalizaráse si o contido do traballo non ten sentido; e copiar total ou parcialmente o contido do traballo, supondrá a perda da nota.

* Información adicional

Traballos de Seminarios Caso clínico individual 70%

Traballo revisión do temario e creación de preguntas 30%
O alumnado deberá obter un 5 sobre 10, para poder superar a materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Idioma moderno: Inglés técnico**

Materia	Idioma moderno: Inglés técnico			
Código	V52G140V01108			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Inglés			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Meixoeiro)			
Coordinador/a	Rostron , Anthony			
Profesorado	Rostron , Anthony			
Correo-e	ajrostron@gmail.com			
Web	http://http://direceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición xeral	Curso enfocado a perfeccionar as destrezas de escritura científicas en inglés, presentacións *científicas en inglés, e aumentar coñecementos do sistema NHS e as súas pautas para poder acceder ao campo laboral en Inglaterra			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación en os coidados de saúde
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión de la información
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de entender, en inglés, conferencias simples, coloquios y charlas académicas sobre temas médicos o sanitarios	A1	B6	C8	D1
	A2	B16		D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D7
				D9
Ser capaz de exponer presentaciones científicas en inglés con buen estilo				D11
	A1	B6	C8	D1
	A2	B16		D2
	A3			D3
	A4			D4
	A5			D7
			D9	
			D11	

Contidos

Tema

1. Introducción á terminoloxía das ciencias da saúde. Expresión oral no ámbito sanitario. 1. Uso de *PowerPoint, linguaxe corporal, *entonación.
2. Análisis e comprensión de textos específicos. Realizar presentacións médicas avanzadas en inglés (con prácticas). 2. Presentar e entender presentacións con pouco texto.
3. Comprensión lectora. Saber redactar literatura científica segundo as normas da AMA *Style *Guide 10*th Ed. Conocer las reglas del AMA

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	52	0	52
Resolución de problemas de forma autónoma	0	97	97
Presentación	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación do léxico científico e estruturas empregadas na linguaxe científica.
Resolución de problemas de forma autónoma	Hacer ejercicios on-line gramaticales.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevista personal o con correo electrónico con el profesor
Resolución de problemas de forma autónoma	Entrevista personal o con correo electrónico con el profesor
Probas	Descrición
Presentación	Presentacion corta en inglés

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Asistencia e participación na clase.	20	
Presentación	Presentación	80	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria de Julio: Misma evaluación que en la convocatoria previa.

>No caso de no poder asistir a clase, o alumno pode realizar tarefas de examen on-line. Terá tres intentos para aproba-la proba. O mellor resultado será considerado como válido. A información relativa a data do examen, hora e lugar atópase na seguinte dirección web: <http://direcceuemeixoeiro.webs.uvigo.es/index.php/es/component/k2/item/116-indice-docencia>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Anthony Rostron, **Archivos PDF con los contenidos del curso.**, 1,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Idioma moderno: Inglés técnico/V52G140V01108

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen

atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

En caso de alerta sanitaria, as clases impartiranse en liña na plataforma BigBlueButton da Universidade de Vigo. A avaliación será individual mediante a presentación dun discurso científico en liña.
